

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та індивідуальні завдання
до вивчення дисципліни
“ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ”**

Дніпропетровськ НМетАУ 2014

Зміст

1. Робоча програма з дисципліни «Теорія галузевих ринків»
2. Методичні вказівки до виконання індивідуальних робіт з дисципліни «Теорія галузевих ринків»
3. Тематика індивідуальних завдань з дисципліни «Теорія галузевих ринків»
4. Питання для підсумкового контролю з дисципліни «Теорія галузевих ринків»
5. Плани семінарських занять з дисципліни «Теорія галузевих ринків»
6. Тестові завдання з дисципліни «Теорія галузевих ринків»

1. РОБОЧА ПРОГРАММА

З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ»

Напря́м: 6.030601 Менеджмент (МН01)

Розклад навчальних годин

	Всього	в т.ч. по семестрах						
Усього годин за навчальним планом	108	108						
у тому числі:	16	16						
Аудиторні заняття								
з них:								
- лекції	12	12						
- лабораторні заняття								
- практичні заняття	4	4						
- семінари								
Самостійна робота, у тому числі:	92	92						
- підготовка до аудиторних занять								
- підготовка до контрольних заходів								
- виконання курсових проєктів (робіт)								
- виконання індивідуальних завдань	18	18						
- опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	74	74						
Підсумковий контроль (екзамен, залік)	екз.	екз						

Характеристика дисципліни

Навчальна дисципліна "Теорія галузевих ринків" не є нормативною та входить до циклу дисциплін вільного вибору вищого навчального закладу.

Мета вивчення дисципліни – аналіз закономірностей та особливостей функціонування основних моделей ринкових структур, основні принципи поведінки фірм та їх наслідки, особливості галузевої політики держави.

Завдання дисципліни - розкрити загальне та особливе в поведінці економічних суб'єктів на галузевих ринках, інституціональні чинники та їх вплив на специфіку економічного розвитку підприємства-виробника продукції, основні принципи формування ефективної стратегії та тактики поведінки економічних суб'єктів.

Предмет дисципліни - сукупність ресурсних, економічних, інституціональних чинників, що визначають відмітні риси галузевих ринків та специфіку їх функціонування. У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**: теоретичні засади господарських ринків, сучасні підходи до визначення та аналізу ринкових структур, базові моделі короткострокової та довгострокової рівноваги фірми-виробника, засоби впливу на ринкові структури.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**: оперувати програмним теоретичним матеріалом; викладати матеріал логічно і послідовно; диференціювати,

інтегрувати та уніфікувати знання; теоретично мислити, аналізувати та оцінювати факти, концепції, ідеї з критичної точки зору; аналізувати й оцінювати наслідки прийнятих рішень в короткостроковому та довгостроковому періодах; розробляти практичні рекомендації, які спрямовані на поліпшення стану суб'єктів галузевих ринків.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок на семінарських заняттях, при виконанні тестових та контрольних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – комплект завдань для проведення модульних контрольних робіт, тестові та розрахункові завдання, комплект екзаменаційних білетів.

Зв'язок з іншими дисциплінами – передумовою вивчення є засвоєння дисциплін "Політична економія" та "Мікроекономіка". Набуті знання і вміння використовуються при вивченні наступних гуманітарних дисциплін.

Структура дисципліни

Модуль	Тема лекції (заняття) та обсяг, годин	Шифр змістового модуля	Вид підсумкового контролю
1	Теоретичні основи аналізу поведінки економічних суб'єктів на галузевих ринках. Організація ринкових структур.		
	Лекції		Контрольна робота (тестування)
	1. 1. Предмет і методи аналізу галузевих ринкових структур.	4	
	2. Сучасні теорії фірми та галузі.	4	
	3. Поведінка фірм-виробників на галузевих ринках	2	
	Практичні роботи		
	1. Предмет і методи аналізу галузевих ринкових структур	2	
	2. Сучасні теорії фірми та галузі. Поведінка фірм-виробників на галузевих ринках	2	
	Самостійна робота		
	<i>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</i>		
1. Організація ринкових структур та інституціональні чинники розвитку галузевих ринків.	6		
Підготовка до аудиторних занять	7		
Підготовка та складання підсумкового контролю	9		
	Усього:	36	
2	Цінова дискримінація та галузеві бар'єри.		
	Лекції		Контрольна робота (тестування)
	1. Цінова дискримінація.	2	
	2. Концентрація, злиття фірм та бар'єри входження в галузь.	4	
	Практичні роботи		
1. Цінова дискримінація.	2		
2. Концентрація, злиття фірм та бар'єри входження в галузь.	2		

	<p>Самостійна робота Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</p> <p>1. Концентрація, злиття фірм та бар'єри входу в галузь. 12</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 5</p> <p>Підготовка та складання підсумкового контролю 9</p> <p style="text-align: right;">Усього: 36</p>		
3	<p>Функціонування й рівновага галузевих ринків.</p> <p>Лекції</p> <p>1. Економічна рівновага галузевих ринків. 4</p> <p>2. Державне управління галузевими ринками. 4</p> <p>Практичні роботи</p> <p>1. Економічна рівновага галузевих ринків. 4</p> <p>2. Державне управління галузевими ринками 4</p> <p>Самостійна робота Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</p> <p>1. Державне управління галузевими ринками. 3</p> <p>Підготовка до аудиторних занять 8</p> <p>Підготовка та складання підсумкового контролю 9</p> <p style="text-align: right;">Усього: 36</p>		Контрольна робота (тестування)

Зміст дисципліни

Лекційний курс

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p>1. Предмет і методи аналізу галузевих ринкових структур. Сучасні теорії фірми та галузі. Економічна теорія, мікроекономіка, теорія галузевих ринків як економічні науки і навчальні дисципліни. Зародження, етапи еволюції і перспективи розвитку теорія галузевих ринків як науки. Предмет і методи теорії галузевих ринків. Основні концепції фірми: 1) технологічна (теорія позитивних екстерналій командної роботи); 2) контрактна (теорія Коуза, транзакційні витрати та витрати контролю); 3) стратегічна. Класифікація фірм: за розмірами, за формами власності, за організаційно-правовою структурою, за внутрішньою структурою управління. Проблема «Керівник –</p>	2

	підлеглий». Задачі керівника та підлеглого. Забезпечення економічної ефективності роботи фірми в умовах невизначеності. Витрати опортуністичної поведінки. Проблема «Власник - менеджер». Задачі й цілі менеджера та власника. Засоби контролю та мотивації менеджерів. Перехід прав власності до робітників. Участь робітників в управлінні підприємством, проблема ефективності. Захват менеджерами контролю над підприємством. Галузь. Галузева структура.	
2	Поведінка фірм-виробників на галузевих ринках. Цінова дискримінація. Особливості досконалої конкуренції. Рівновага фірми у короткому періоді. Оптимізація рівня виробництва фірми при максимізації прибутку та мінімізації збитків. Рівновага галузі у короткому та довгому періодах. Особливості поведінки чистої монополії. Визначення ціни та обсягу виробництва в умовах чистої монополії. Характерні ознаки та основні причини існування олігополії. Моделі олігополії. Монополістична конкуренція. Визначення поведінки щодо ціни та обсягу виробництва в умовах монополістичної конкуренції. Типи та види цінової дискримінації. Цінова дискримінація першого ступеня. Цінова дискримінація другого ступеня. Цінова дискримінація третього ступеня. Наслідки цінової дискримінації.	2
3	Концентрація, злиття фірм та бар'єри входження в галузь. Засоби концентрації. Показники концентрації. Індекс концентрації. Індекс Херфинделя-Хіршмана. Індекс ентропії. Дисперсія ринкових часток. Індекс Джині. Об'єднання. Види та типи економічних об'єднань. Горизонтальні та вертикальні об'єднання, проміжні, кінцеві та взаємозамінні продукти. Державний контроль за об'єднаннями, світовий досвід. Бар'єри входження в галузь. Витрати на входження, безвозвратні витрати. Блокований, утриманий та відкритий вхід до галузі.	2
4	Економічна рівновага галузевих ринків. Часткова ринкова рівновага. Загальна економічна (ринкова) рівновага. Загальна конкурентна рівновага. Двохгалузева модель загальної конкурентної рівноваги: пристосування в короткому та довгому періоді. Загальна рівновага та суспільний добробут. Парето-оптимальний стан економіки (Парето-оптимальність)	2
5	Державне управління галузевими ринками. Державне регулювання галузевих ринків: необхідність, сутність, функції, принципи, цілі та об'єкти. Теорії державного регулювання галузевих ринків. Механізм регулювання галузевих ринків. Важелі державного регулювання галузевих ринків. Система органів державного регулювання економіки: принципи та функції. Правові та адміністративні методи державного регулювання галузевих ринків. Антимонопольне законодавство і практика його застосування. Регулювання діяльності природної монополії. Егалітарний, утилітарний, ринковий та роулсіанський підходи до справедливості розподілу на галузевих ринках. Розподільна та перерозподільна політика держави. Податкові інструменти. Межі державного впливу на економіку.	4

Практичні заняття

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Предмет і методи аналізу галузевих ринкових структур. Сучасні теорії фірми та галузі. Поведінка фірм-виробників на галузевих ринках.	2

	Цінова дискримінація.	
2	Концентрація, злиття фірм та бар'єри входження в галузь. Економічна рівновага галузевих ринків. Державне управління галузевими ринками.	2

Розподіл самостійної роботи студентів з дисципліни “Теорія галузевих ринків”

Заочна форма навчання – 92 год.

1. Виконання домашніх індивідуальних завдань та їх захист – 18 год.

Самостійне вивчення розділів програми, що не викладаються у лекціях – 74 год.

Рекомендована література

1. Вечканов Г.С., Вечканова Г.Р. Микроэкономика. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
2. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика: Пер. с англ. В. Лукашевича и др. / Под общ. ред. Б. Лисовика и В. Лукашевича.- СПб.: Высш. шк, 1994.- 448 с.
3. Конспект лекцій з мікроекономіки / Під ред. Фаїзової О.Л. – Дніпропетровськ: “Центр економічної освіти”, 2001. – 112 с.
4. Косік А.Ф., Гронтовська Г.Е. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 416 с.
5. Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2005. – С.119-261.
6. Економічна теорія. Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.- С.117-258.
7. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. - 631с.

Додаткова література:

1. Курс экономической теории. Общие основы экономической теории, микроэкономика, макроэкономика, основы национальной экономики: Учебное пособие // Руководитель авторского коллектива и научный редактор проф. А. В. Сидорович. – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова. Издательство „ДИС”, 2007.
2. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Історія господарства: Україна і світ. – К.: Вища школа, 1995.
3. Макаренко И. П. Макроэкономика. Модели и цифры. На примере экономики Украины // Ин-т эволюционной экономики. — К.: Сеста, 2000.
4. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залого З. Державне регулювання економіки. – К.: Атіка, Ельга – Н, 2000.
5. Национальная экономика России: потенциалы, комплексы, экономическая безопасность. Учебник / Под ред. д.э.н., проф. В.И. Лисова. - М.: Экономика, 2000.
6. Национальная экономика: Учебник / Под общей ред. акад. РАЕИ В. А. Шульги. – М.: Изд-во Рос. экон. акад., 2002.
7. Нуреев Р. М. Экономика развития: модели становления рыночной экономики: Учебное пособие. – М.: ИНФРА, 2001.
8. Ойкен В. Основы национальной экономики. – М.: Экономика, 1996.
9. Основи економічних знань: Навч. посібник // А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. — К.: Вища школа, 2002.
10. Основы экономической теории: Учебник / Под общ. ред. С. В. Мочерного. — К.: Т-во «Знання», 2000.
11. Перехідна економіка: Підручник / За ред. В. М. Геєця. — К.: Вища шк., 2003.
12. Перехідна економіка: Конспект лекцій / За ред. В. М. Тарасевича.- Дніпропетровськ: Січ, 2001.

Укладачі:

к.е.н., доц.

Н.І. Ткаченко

Завідувач кафедри політичної економії:

д.е.н., проф.

В.М.Тарасевич

Програму затверджено на засіданні НМК за напрямом 6.030601 - "Менеджмент "
протокол № _____ від " _____ " _____ року

Голова НМК за напрямом:

к.е.н., доц

Д.Є.Козенков

Узгоджено:

Начальник навчального відділу:

А.І.Демченко

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ”

Загальні вимоги до виконання індивідуальної роботи з дисципліни
“Теорія галузевих ринків”

1. Мета і завдання індивідуальної роботи

Індивідуальна робота з міжнародної економіки є невід’ємною складовою частиною усього учбового процесу і являє собою важливу форму самостійної роботи студентів по вивченню дисципліни.

Виконання індивідуальної роботи направлене, з одного боку, на більш глибоке вивчення економічних проблем, з іншого боку, на вироблення у студентів елементарних навичок наукового дослідження, економічного мислення.

Індивідуальна робота відображає рівень теоретичних знань студента, отриманих в ході вивчення даної дисципліни, і здатність застосовувати їх в реальному житті.

Порядок виконання індивідуальної роботи наступний:

1. Вибір теми, складання і затвердження плану.
2. Вивчення наукової літератури, статистичного матеріалу.
3. Написання індивідуальної роботи.
4. Оформлення індивідуальної роботи.
5. Захист.

2. Вибір теми, складання і затвердження плану

Написання індивідуальної роботи починається з вибору теми. Тематика індивідуальних робіт розробляється викладачем, який читає лекційний курс, і надається студентам. Відповідно до двох останніх цифр номеру залікової книжки студента групи відбувається закріплення за ним варіанту індивідуальної роботи. Для студентів, що складають дисципліну «Мікроекономіка» як академічну різницю призначені теоретичні питання 20-50.

Визначившись з варіантом індивідуальної роботи, студент приступає до підбору і вивчення літератури. Значну допомогу в цьому йому може надати перелік літератури (підручників, навчальних посібників, монографій, наукових статей і т.п.), наданий викладачем у ході читання лекцій, а також тематичний каталог учбово-методичного кабінету кафедри політичної економії НМетАУ (ауд. 201, з 13.00 до 16.30), яким можуть скористатися і студенти Інституту підвищення кваліфікації і перепідготовки керівних кадрів і фахівців металургійного комплексу України.

У процесі вивчення основної і додаткової літератури студент складає план індивідуальної роботи, який складається з вступу, трьох-чотирьох вузлових питань, висновку, списку літератури, що використовується.

План узгоджується з керівником, після чого студент приступає до написання тексту індивідуальної роботи.

3. Написання тексту індивідуальної роботи

Обсяг індивідуальної роботи в рукописному варіанті повинен складати в середньому 15-20 сторінок.

Робота починається з вступу, обсяг якого не повинен перевищувати 1-2 сторінки. У вступі розкривається актуальність вибраної теми, міра її теоретичної розробки, вказуються основні дискусійні питання, формулюється мета написання роботи і дається пояснення загальної логіки викладу матеріалу.

Далі викладається основна частина, в якій розкривається зміст теми.

Виклад кожного розділу доцільно починати з постановки питання, із з'ясування змісту економічних явищ, що аналізуються і реальних процесів. Потім треба перейти до характеристики властивих даним процесам меж і особливостей, показати різноманіття форм вияву і відобразити їх розвиток. Кожне положення роботи не повинно бути просто декларовано. Його потрібно підкріпити аргументованими роз'ясненнями і науково обґрунтованими доказами.

При написанні індивідуальної роботи обов'язково потрібно враховувати специфіку даної дисципліни. У економічний аналіз залучаються не тільки зовнішні форми економічних закономірностей - конкретні інституціональні форми і інструменти, керуючі процесом виробництва, обміну, розподілу і споживання матеріальних благ і послуг. Тому при виборі теми індивідуальної роботи потрібно чітко визначити практичну спрямованість дослідження і при підборі літератури особливу увагу приділити конкретному економіко-статистичному матеріалу. Це можуть бути фінансові і бухгалтерські звіти підприємств, статистичне зведення, бюлетені, матеріали маркетингових і соціологічних досліджень.

У тексті індивідуальної роботи обов'язково повинні використовуватися основні елементи економічного аналізу: графічне або математичне моделювання, зведені таблиці і діаграми.

На закінчення автор повинен чітко сформулювати основні теоретичні висновки і практичні рекомендації, що органічно витікають з кожного питання його роботи. По своєму об'єму висновок не повинен перевищувати 2 сторінки.

Консультуючись з викладачем в процесі написання роботи, студент може отримати відповіді на всі питання, що його цікавлять.

Готову індивідуальну роботу студент повинен здати до учбово-методичного кабінету кафедри політекономії (ауд. 201, з 13.00 до 16.30) не пізніше ніж за 20 календарних днів до іспиту. **Викладач перевіряє роботу в 14 денний строк з дня здачі роботи до кабінету.**

4. Оформлення індивідуальної роботи

Індивідуальна робота може бути виконана як російською, так і українською мовою.

Перша сторінка роботи – титульний аркуш (див. додаток 1). На другій сторінці наводиться план роботи з вказівкою номерів сторінок, які відповідають питанням і підпитанням роботи (див. додаток 2). Текст роботи пишеться на одній стороні стандартного аркуша (формат А4) розбірливо і акуратно.

Допускається представлення індивідуальної роботи у вигляді комп'ютерного роздруку (Times New Roman, 14; міжсточний інтервал – 1,5; всі поля – 2 см; абзацний відступ 1,25-1,27 см: нумерація сторінок у правому верхньому куті; форматування тексту по ширині). Обов'язковою умовою є наявність полів для зауважень рецензента і нумерація сторінок. Нумери сторінок необхідно розміщувати в правому верхньому куту. На перших трьох сторінках номери не проставляються.

У список літературних джерел, що розташований в кінці індивідуальної роботи, включається література, яка безпосередньо використана при написанні роботи (вона цитувалася, на неї посилалися або вона послужила відправною точкою при формуванні концепції автора).

Список літератури формується в наступному порядку:

- 1) законодавчі акти України в хронологічному порядку їх прийняття;
- 2) монографії, збірники, статті - в алфавітному порядку прізвищ авторів; що не мають на титульному аркуші автора - в алфавітному розташуванні заголовків.

Зразок бібліографічного оформлення літературних джерел наведений в додатку 3.

Всі цитати, що наводяться в роботі, беруться в лапки. При пропуску слів ставлять крапки. При цьому необхідно стежити, щоб таке скорочення не відбилося на значенні цитат. Необхідні пояснення можуть вміщуватися в самому тексті в дужках або у виносках і обов'язково обумовлені, щоб читач бачив, що обмовка належить автору, а не джерелу, що цитується. Звичайно це робиться вказівкою ініціалів автора контрольної роботи в лапки.

Всі цитати і статистичні дані повинні мати посилання на джерела. Допускається два варіанти оформлення посилань:

- посилання наводиться внизу сторінки і відділяється від тексту горизонтальною лінією. У посиланнях на книги вказується прізвище і ініціали автора, повна назва книги, видавництво, рік видання і кількість сторінок (див. додаток 4а). При декількох посиланнях на одне і те ж джерело на одній сторінці (якщо вони йдуть підряд) досить, не повторюючи його назви, писати “Там же, - 3.”. У випадку, коли неодноразово цитується одна і та ж робота, можна не повторювати її кожний раз, а обмежитися прізвищем і ініціалами автора і вказівкою “Указ. соч., - 3.”;
- посилання у вигляді [№, З], де № - номер літературного джерела в списку літератури, що використовується, З - номер сторінки, з якої взята цитата (див. додаток 4 б).

У разі посереднього цитування, перед назвою джерела ставиться “див. там-то”.

Таблиці, що наводяться в тексті, графіки, діаграми, математичні моделі повинні бути правильно оформлені.

Таблиці нумеруються арабськими цифрами в межах розділу (питання). У правому верхньому куту таблиці над заголовком вміщується напис “Таблиця” з вказівкою номера таблиці. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, розділеного крапкою (див. додаток 5 а).

Рисунки (графіки, схеми, різні діаграми) також нумеруються в межах

розділу. Нумерації складаються з слів “Рисунок” (графік, діаграма), номер розділу, крапка, номер малюнка в розділі. Найменування малюнка вміщують над ілюстрацією, номер малюнка - під нею (див. додаток 5 б).

При першому посиланні на рисунок (таблицю) вказується його (її) повний номер, при повторному посиланні додають “див.”, наприклад “див. рис. 2.1”. Якщо в роботі одна таблиця (рисунок), її (його) не нумерують і слова “Таблиця” (“Рис.”) не пишуть.

Порушення вимог до оформлення індивідуальної роботи призводить до необхідності її переробки.

5. Захист індивідуальної роботи

Керівник роботи перевіряє індивідуальну роботу та виставляє попередню оцінку. Якщо оцінка позитивна, робота допускається до захисту. На роботі зазначається «До захисту», ставиться дата та підпис викладача.

При підготовці до захисту студенту потрібно уважно ознайомитися з критичними зауваженнями рецензента, додатково вивчити питання, що викликали ці зауваження.

Захист індивідуальної роботи складається з доповіді студента (5 - 7 хвилин) по виконаній роботі та у відповідях на питання, які поставлені в рецензії керівником або виникли в ході захисту. Після цього визначається захищена чи не захищена індивідуальна робота.

Оцінювання індивідуальної роботи здійснюється викладачем, на роботі ставиться надпис «Захищено», дата та підпис викладача. Захищена індивідуальна робота виступає допуском студента до складання іспиту з дисципліни «“Теорія галузевих ринків”».

Міністерство освіти та науки України
Національна металургійна академія України

Кафедра політичної економії

ІНДИВІУАЛЬНА РОБОТА

з дисципліни “Теорія галузевих ринків”

на тему: «Ринкова рівновага»

Виконав:

студент гр. МН801-08-2з
Петров А.С.

/ підпис /

Перевірив:

к.е.н, доц.
Сидорчук Е.Н.

/ підпис /

Дніпропетровськ 2014

Додаток 2

Зразки оформлення плану індивідуальної роботи План роботи

	стор.
ВСТУП.	3
1. Формування попиту	5
2. Формування пропозиції	10
3. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага	15
ВИСНОВОК.	18
ЛІТЕРАТУРА.	20

Додаток 3

Зразок оформлення списку літератури, що використовується

ЛІТЕРАТУРА

1. Баб'як М.Н., Пешенкова Л.А., Рибчук А.В. Економічна теорія: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 208с.
2. Бутук А.И. Экономическая теория: Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп.-К.:Викар, 2003.- 668с.
3. Гальчинський А.С., Єщенко П.С. Економічна теорія: Підручник.-К.: Вища школа, 2007. - 540с.
4. Економічна енциклопедія.(У трьох томах. Т.1, Т. 2, Т.3.) /Редколегія: С.В.Мочерний (відп. ред.) та інші. – К.: Видавничий центр „Академія”, - 2000, 2001, 2002.- 864с., 848с., 952с.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник /За ред.. В.Д.Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2007. – 719 с.

Додаток 4 а

Зразок оформлення посилань

Неокласична школа першорядне значення надає визначенню попиту, вважаючи, що “головною вимогою людини є задоволення його потреб, спочатку - життєво необхідних, потім - інших, менш настійних.”¹⁾

Схильність до споживання - величина відносно постійна, тому “причину порушення рівноваги на товарному ринку потрібно шукати не в процесі виробництва коштів споживання.”²⁾

- 1) Пезенти А. Очерки политической экономии. - Т.2. - М.: Прогресс, 1976. - С. 340.
 2) Жамс Е. История экономической мысли XX века. - М.: Изд-во иностранной литературы, 1959. - С. 250.

Додаток 4 б

Зразок оформлення посилань

“Найбільш знаменний момент, що характеризує заощадження і інвестиції, - затверджує П.Самуельсон, - полягає в тому, що в нашому індустріальному суспільстві вони звичайно здійснюються різними особами і по незалежних один від одного причинах” [8, 250-251].

“Багато які економісти вважають, що такий структурний доказ, як міра концентрації або індекс Герфіндаля, недостатній для визначення міри конкурентності ринку. Більш того, вони затверджують, що треба передусім звернути увагу на саму ринкову поведінку фірм” [3, 214].

Додаток 5 а

Зразок оформлення таблиці

Таблиця 1.2

Використання компаніями США різних методів амортизації ¹⁾

Методи	Роки			
	1999	2004	2009	2013
Прямолінійні	562	566	562	564
Прискорені:				
суми чисел	26	25	20	17
Зменшуваного залишку	65	57	57	57
Одиниць продукції	59	52	62	65
Інші	69	68	69	74

¹⁾ Финансовые и инвестиционные показатели деятельности фирмы. - М.: Финансы и статистика, 2013. - С. 27.

Додаток 5 б

Зразок оформлення графіків

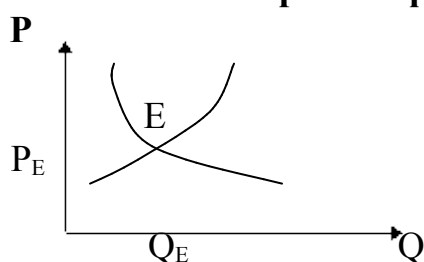

Рис. 2.1. Ринкова рівновага

3. ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ”

- 1 Фірма. Сучасні концепції фірми: технологічний, контрактний і стратегічний підхід.
- 2 Ринок. Класифікація ринків, ідентифікація кордонів.
- 3 Галузь. Класифікація галузей, структура галузі.
- 4 Галузевий ринок. Показники розміру фірми.
- 5 Класифікація ринкових структур.
- 6 Досконала конкуренція. Ринкова структура та її основні риси.
- 7 Вплив віддачі від масштабу на рівновагу. Ціноутворення на рівні граничних витрат і його вплив на суспільний добробут.
- 8 Монополія. Види монополій. Х - неефективність монополії.
- 9 Громадські витрати існування монополії.
- 10 Монопольна влада. Визначення, прояви, нормальна і економічний прибуток.
- 11 Показники монопольної влади. Коефіцієнт Бейн (норма економічного прибутку). Коефіцієнт (індекс) Лернера. Коефіцієнт Тобіна (q - Тобіна). Коефіцієнт Папандреу.
- 12 Модель Курно. Конкуренція в обсязі випуску. Функції кращої реакції. Рівновага в моделі.
- 13 Модель для двох і N учасників. Вплив числа фірм на добробут. Модель з неоднорідними фірмами.
- 14 Модель лідера-веденого Штакельберга. Перевага першого ходу і рівновага. Вплив на добробут.
- 15 Модель Бертрана. Цінова конкуренція. Існування рівноваги.
- 16 Вплив виробничих обмежень, цикли Еджворта. Умови ціноутворення вище граничних витрат.
- 17 Модель домінуючої фірми Форхаймера. Умови реалізації домінування. Статичний і динамічний ціноутворення. Модель «самогубного ціноутворення» домінуючою фірми.
- 18 Порівняльний аналіз моделей. Вплив обмеженості виробничих потужностей.
- 19 Можливість і стійкість змови. Динамічні стратегії.
- 20 Диференціація продукту. Вертикальна і горизонтальна диференціація продукції, підходи до вимірювання ступеня диференціації продукції.
- 21 Найпростіші моделі. Ефекти власної та перехресної ціни.
- 22 Кількісні та цінові ігри при неоднорідних продуктах, модифікація моделей Курно і Бертрана.
- 23 Модель послідовних дій.
- 24 Монополістична конкуренція. Фірми та торгові марки.
- 25 Рівновага Чемберліна при монополістичній конкуренції. Вплив постійних витрат на кількість марок і стан ринку.
- 26 Аллокативная неефективність монополістичної конкуренції і доводи за продуктове різноманіття.
- 27 Просторові (адресні) моделі.   Модель лінійного міста, «парасольки

Хотеллінга», вплив структури витрат на рівень диференціації, послідовний вхід в галузь.

28 Модель кругового міста Салопа, оптимальний рівень диференціації і диференціація при вільному доступі на ринок.

29 Модель Ланкастера, продукт як сукупність споживчих характеристик.

30 Модель вертикальної диференціації продукту Саттона.

31 Заходи концентрації. Індекс концентрації. Індекс Херфінделя-Хиршмана.

Індекс ентропії. Дисперсія ринкових часток і логарифмів ринкових часток.

Індекс Джині.

32 Бар'єри входу в галузь. Витрати на вхід, безповоротні витрати.

33 Блокований, утриманий і відкритий вхід в галузь. Ціноутворення та ринкові сигнали.

34 Злиття. Види економічних об'єднань. Типи злиттів.

35 Горизонтальні і вертикальні злиття, проміжні, кінцеві і взаємозамінні продукти.

36 Контроль злиттів з боку держави, світовий досвід.

37 Ворожі поглинання. Причини поглинань. Цілі і способи поглинань.

38 Варіанти боротьби з ворожими поглинаннями. Взаємозв'язок з ринковою структурою.

39 Цінова дискримінація. Типи дискримінаційної політики, вчинена дискримінація, дискримінація в залежності від обсягу (дискримінація другого типу), дискримінація по групах споживачів (дискримінація третього типу).

40 Практика цінової дискримінації, сезонні продажі, нелінійне ціноутворення, сезонне ціноутворення.

41 Міжчасова цінова дискримінація, парадокс Коуза. Просторова цінова дискримінація.

42 Моделі ціноутворення. Дворівневі тарифи.

43 Нерівномірне ціноутворення, система накопичувальних знижок.

Ціноутворення по витратах пікового навантаження.

44 Облік сезонного фактора в цінах, його вплив на доходи.

45 Хижацьке ціноутворення.

46 Спонукаюча реклама. Рівень реклами і рівень цін.

47 Рівень реклами і його вплив на суспільний добробут, негативний вплив існування монополії.

48 Теорема Дорфмана-Штайнера, модифікація для випадку олігополії.

49 Інформативна реклама.

50 Рівноважне число рекламодавців, суспільно оптимальний рівень реклами, залежність від імовірності досягнення споживача.

51 Вплив реклами на рівень цін.

52 Цільова реклама. Вплив попереднього досвіду споживання продукту на вибір споживача.

53 Методи реклами, порівняльний аналіз.

54 Вплив реклами на ринок.

- 55 Порівняльна реклама, стратегічне використання. Реклама і якість продукту.
- 56 Державне регулювання реклами.
- 57 Якість товару. Вибір рівня якості споживачем, залежність від доходу. Якість як міра продуктової диференціації, модифікація моделі Хотеллінга.
- 58 Ринок «лимонів» Акерлофа.
- 59 Застосування моделі Акерлофа, страхування, фаст-фуди, ринок праці, ринок кредитів.
- 60 Ринкові сигнали. Ціна як сигнал якості. Гарантії якості, симетрична інформація.
- 61 Державне регулювання якості продукції.
- 62 Види і типи галузевої політики.
- 63 Зовнішньоторгівельна політика.
- 64 Ефективність торгових союзів і угод.
- 65 Антимонопольна політика.
- 66 Регулювання природних монополій. Ціноутворення по Рамсею.

4. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ»

- 1 Фірма. Сучасні концепції фірми: технологічний, контрактний і стратегічний підхід.
- 2 Ринок. Класифікація ринків, ідентифікація кордонів.
- 3 Галузь. Класифікація галузей, структура галузі.
- 4 Галузевий ринок. Показники розміру фірми.
- 5 Класифікація ринкових структур.
- 6 Досконала конкуренція. Ринкова структура та її основні риси.
- 7 Вплив віддачі від масштабу на рівновагу. Ціноутворення на рівні граничних витрат і його вплив на суспільний добробут.
- 8 Монополія. Види монополій. Х - неефективність монополії.
- 9 Громадські витрати існування монополії.
- 10 Монопольна влада. Визначення, прояви, нормальна і економічний прибуток.
- 11 Показники монопольної влади. Коефіцієнт Бейн (норма економічного прибутку). Коефіцієнт (індекс) Лернера. Коефіцієнт Тобіна (q - Тобіна). Коефіцієнт Папандреу.
- 12 Модель Курно. Конкуренція в обсязі випуску. Функції кращої реакції. Рівновага в моделі.
- 13 Модель для двох і N учасників. Вплив числа фірм на добробут. Модель з неоднорідними фірмами.
- 14 Модель лідера-веденого Штакельберга. Перевага першого ходу і рівновага. Вплив на добробут.
- 15 Модель Бертрана. Цінова конкуренція. Існування рівноваги.
- 16 Вплив виробничих обмежень, цикли Еджворта. Умови ціноутворення вище граничних витрат.
- 17 Модель домінуючої фірми Форхаймера. Умови реалізації домінування. Статичний і динамічний ціноутворення. Модель «самогубного ціноутворення» домінуючою фірми.
- 18 Порівняльний аналіз моделей. Вплив обмеженості виробничих потужностей.
- 19 Можливість і стійкість змови. Динамічні стратегії.
- 20 Диференціація продукту. Вертикальна і горизонтальна диференціація продукції, підходи до вимірювання ступеня диференціації продукції.
- 21 Найпростіші моделі. Ефекти власної та перехресної ціни.
- 22 Кількісні та цінові ігри при неоднорідних продуктах, модифікація моделей Курно і Бертрана.
- 23 Модель послідовних дій.
- 24 Монополістична конкуренція. Фірми та торгові марки.
- 25 Рівновага Чемберліна при монополістичній конкуренції. Вплив постійних витрат на кількість марок і стан ринку.
- 26 Аллокативная неефективність монополістичної конкуренції і доводи за продуктове різноманіття.
- 27 Просторові (адресні) моделі.   Модель лінійного міста, «парасольки

Хотеллінга», вплив структури витрат на рівень диференціації, послідовний вхід в галузь.

28 Модель кругового міста Салопа, оптимальний рівень диференціації і диференціація при вільному доступі на ринок.

29 Модель Ланкастера, продукт як сукупність споживчих характеристик.

30 Модель вертикальної диференціації продукту Саттона.

31 Заходи концентрації. Індекс концентрації. Індекс Херфінделя-Хиршмана.

Індекс ентропії. Дисперсія ринкових часток і логарифмів ринкових часток.

Індекс Джині.

32 Бар'єри входу в галузь. Витрати на вхід, безповоротні витрати.

33 Блокований, утриманий і відкритий вхід в галузь. Ціноутворення та ринкові сигнали.

34 Злиття. Види економічних об'єднань. Типи злиттів.

35 Горизонтальні і вертикальні злиття, проміжні, кінцеві і взаимозамінні продукти.

36 Контроль злиттів з боку держави, світовий досвід.

37 Ворожі поглинання. Причини поглинань. Цілі і способи поглинань.

38 Варіанти боротьби з ворожими поглинаннями. Взаємозв'язок з ринковою структурою.

39 Цінова дискримінація. Типи дискримінаційної політики, вчинена дискримінація, дискримінація в залежності від обсягу (дискримінація другого типу), дискримінація по групах споживачів (дискримінація третього типу).

40 Практика цінової дискримінації, сезонні продажі, нелінійне ціноутворення, сезонне ціноутворення.

41 Міжчасова цінова дискримінація, парадокс Коуза. Просторова цінова дискримінація.

42 Моделі ціноутворення. Дворівневі тарифи.

43 Нерівномірне ціноутворення, система накопичувальних знижок.

Ціноутворення по витратах пікового навантаження.

44 Облік сезонного фактора в цінах, його вплив на доходи.

45 Хижацьке ціноутворення.

46 Спонукаюча реклама. Рівень реклами і рівень цін.

47 Рівень реклами і його вплив на суспільний добробут, негативний вплив існування монополії.

48 Теорема Дорфмана-Штайнера, модифікація для випадку олігополії.

49 Інформативна реклама.

50 Рівноважне число рекламодавців, суспільно оптимальний рівень реклами, залежність від імовірності досягнення споживача.

51 Вплив реклами на рівень цін.

52 Цільова реклама. Вплив попереднього досвіду споживання продукту на вибір споживача.

53 Методи реклами, порівняльний аналіз.

54 Вплив реклами на ринок.

- 55 Порівняльна реклама, стратегічне використання. Реклама і якість продукту.
- 56 Державне регулювання реклами.
- 57 Якість товару. Вибір рівня якості споживачем, залежність від доходу. Якість як міра продуктової диференціації, модифікація моделі Хотеллінга.
- 58 Ринок «лимонів» Акерлофа.
- 59 Застосування моделі Акерлофа, страхування, фаст-фуди, ринок праці, ринок кредитів.
- 60 Ринкові сигнали. Ціна як сигнал якості. Гарантії якості, симетрична інформація.
- 61 Державне регулювання якості продукції.
- 62 Види і типи галузевої політики.
- 63 Зовнішньоторгівельна політика.
- 64 Ефективність торгових союзів і угод.
- 65 Антимонопольна політика.
- 66 Регулювання природних монополій. Ціноутворення по Рамсею.

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ»

Тема 1: Предмет і методи аналізу галузевих ринкових структур.

1. Сучасні теорії фірми та галузі.
2. Поведінка фірм-виробників на галузевих ринках. Цінова дискримінація.

Література

Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2005. – С.157-167.

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. - С.303 – 306.

Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика. - С -Пб., 1994. - С. 130-137, 142-150.

Макконнелл К., Брю С. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. Т.1. – С. 61-75. Т.2. - М.: Республика, 1992. – С. 45-46, 50-64.

Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. - М.: Экономика, Дело, 1992. - С .189-218.

Рыночная экономика. Т.1. Теория рыночной экономики. Ч. I. Микроэкономика / В.Ф. Максимова - М.: Соминтекс, 1992. - С. 86-91, 94-103.

Самуэльсон П. Экономика, Т. 2. - М.: МГП “Алгон”. ВНИИСИ, 1992. - С. 41-59.

Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. - М.: Дело, 1993. – С. 141-152.

Хайман Д. Современная микроэкономика: анализ и применение - М.: Финансы и статистика, 1992.- Т.1. - С . 236-239, 249-256, 260-269.

Хейне П. Экономический образ мышления. - М.: Новости, 1991. – Гл.5. – С.135-169.

Конспект лекцій з мікроекономіки / Під. ред. Фаїзової О.Л. – Дніпропетровськ: «Центр економічної освіти», 2001. – С.26-40.

Тема 2: Концентрація, злиття фірм та бар'єри входження в галузь. Економічна рівновага галузевих ринків. Державне управління галузевими ринками.

Література

Економічна теорія: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2005. – С.169-209.

Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. - С.245 – 252.

Долан Э.Дж., Линдсей Д. Микроэкономика – С.-Пб., 1994.- С. 212-226, 229-234.

Рыночная экономика. Т.1. Теория рыночной экономики. Ч.1. Микроэкономика / В.Ф. Максимова. - М.: Соминтекс, 1992. – С. 131- 135.

Макконнелл К., Брю С. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. Т.2. – М.: Республика. 1992. - С. 124-141.

Пиндайк Р., Рубинфельд Д. Микроэкономика. - М.: Экономика, Дело. 1992. – С. 302-305, 306-307, 308-312, 345-361.

Робинсон Дж. Экономическая теория несовершенной конкуренции. - М.: Прогресс, 1959.

Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика. – М.: Дело, 1993. – С. 211-224.
Хайман Д. Современная микроэкономика: анализ и применение. – М.: Финансы и статистика, 1993. - Т.2. – С. 60-80.

Конспект лекцій з мікроекономіки / Під. ред. Фаїзової О.Л. – Дніпропетровськ: «Центр економічної освіти», 2001. – С.68-76.

Реферати

1. Нецінова конкуренція в національній економіці України.
2. Проблеми злиття фірм в сучасному світі.
3. Порівняльна характеристика ринкових структур.

6. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ»

Тема 1.

1. Економічна модель не є:

- а) ідеальним типом економіки або політики;
- б) інструментом для економічних прогнозів;
- в) комплексом економічних принципів;
- г) поясненням, як функціонує економіка та її окремі сектори.

2. Що з перерахованого нижче вивчає мікроекономіка :

- а) виробництво в масштабі усієї економіки;
- б) чисельність зайнятих у господарстві;
- в) загальний рівень цін;
- г) виробництво молока та динаміку його ціни.

3. Який з етапів побудови моделі є першочерговим:

- а) пізнання мотивів поведінки суб'єктів;
- б) кількісний виклад взаємозв'язків;
- в) збір та обробка фактів;
- г) пізнання взаємодії суб'єктів.

4. Основним мотивом поведінки економічних суб'єктів є:

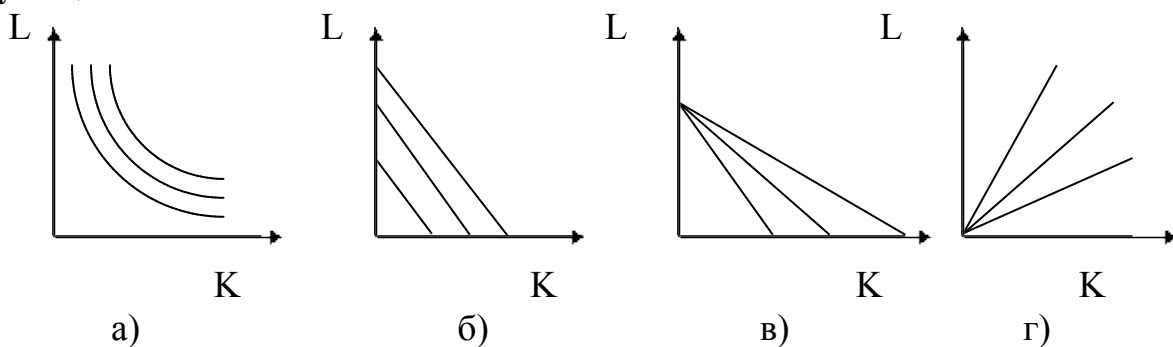
- а) максимізація вигоди;
- б) мінімізація ризику;
- в) допомога ближньому;
- г) виробництво споживчих товарів.

5. Загальний рівень цін та безробіття вивчається у курсі:

- а) мікроекономіки;
- б) менеджменту;
- в) макроекономіки;
- г) міжнародних фінансів.

Тема 2.

1. Який з наведених малюнків відображає ізокванти виробничої функції?

2. Гранична норма технологічного заміщення працею капіталу має вигляд:

- а) $MRTS_{LK} = MP_L / MP_K$;
- б) $-\Delta K MP_K = \Delta L MP_L$;
- в) $MRTS_{LK} = MP_L / \Delta L$;
- г) $MRTS_{LK} = -\Delta K / \Delta L$.

3. Середній продукт змінного фактора – це:

- а) загальний обсяг випуску продукції, який відповідає певній кількості змінного фактора за умови незмінності усіх інших факторів;

б) відношення сукупного продукту змінного фактора до кількості цього фактора, що зайнята у виробництві;

в) збільшення сукупного продукту змінного фактора по відношенню до збільшення змінного фактору на одну одиницю;

г) відношення граничного продукту до кількості змінного фактора, що зайнята у виробництві.

4. Крива, що показує усі можливі варіанти комбінації факторів виробництва, використання яких призводить до однакового випуску продукції:

а) ізокванта;

в) ізокоста;

б) лінія зростання;

г) постійний ефект масштабу виробництва.

Тема 3.

1. Юрій відкрив лоток з продажу фризерного морозива. Які з наведених витрат не слід включати до зовнішніх (явних) витрат?

а) заробітну плату найманого продавця;

б) вартість цукру та сиропу;

в) орендну плату за фрезер;

г) доход Юрія як менеджера цього виробництва.

2. Ізокоста поєднує точки:

а) рівних витрат;

в) однакового випуску продукції;

б) стійкої рівноваги виробника;

г) рівноваги попиту і пропозиції.

3. Економічний прибуток:

а) буде менший за бухгалтерський прибуток;

б) буде більший за бухгалтерський прибуток;

в) дорівнюватиме бухгалтерському прибутку;

г) будь-яке з наведеного залежно від ситуації.

4. У точці мінімуму середніх витрат граничні витрати повинні бути:

а) більшими за середні;

в) меншими за середні;

б) дорівнювати середнім витратам;

г) мінімальними.

Тема 4.

1. Сума збитків підприємства, яке закривається в короткотерміновому періоді в умовах досконалої конкуренції:

а) дорівнює сукупним змінним витратам;

б) дорівнює нулю;

в) дорівнює сукупним фіксованим витратам;

г) не може бути визначена.

2. Крива пропозиції досконало конкурентної фірми в короткотерміновому періоді є:

а) частина кривої середніх змінних витрат, що лежить над кривою граничних витрат;

б) крива граничних витрат, що лежить вище кривої середніх змінних витрат;

в) частина кривої граничних витрат, що лежить вище кривої середніх сукупних витрат;

г) крива граничних витрат.

3. Якщо підприємство в умовах досконалої конкуренції максимізує прибуток, то:

а) прибуток на одиницю продукції може бути максимальний, але не обов'язково;

б) прибуток на одиницю продукції максимальний;

в) прибуток на одиницю продукції мінімальний;

г) існує надлишок ресурсів для виробництва продукції.

4. Якщо при обсязі виробництва, що задовольняє умову $MR = MC$, сукупний дохід менший від сукупних змінних витрат, підприємство в умовах досконалої конкуренції має:

а) закрити виробництво;

б) виробляти продукцію, але нести збитки;

в) виробляти продукцію та мати прибуток або не мати прибутку;

г) збільшувати обсяг виробництва.

Тема 5.

1. У моделі монополії вважається, що:

а) продавці і покупці сприймають ціни як задані;

б) проникнення на ринок нових фірм не обмежене;

в) у покупців обмежений вибір;

г) виробляється стандартизована продукція.

2. Цінова дискримінація – це:

а) продаж за різними цінами однієї і тієї ж продукції різним покупцям;

б) дискримінація в оплаті праці робітників;

в) підвищення ціни на товар більш високої якості;

г) експлуатація за рахунок встановлення більш високих цін на споживчі товари.

3. Бар'єром для вступу у галузь можуть бути:

а) патенти і ліцензії;

б) більш низькі витрати крупного виробництва;

в) законодавче оформлення виключних прав;

г) все перераховане вірно.

4. На відміну від конкурентної фірми монополіст:

а) може призначати будь-яку ціну на товар;

б) максимізує прибуток при умові $MR = MC$;

в) може виробити будь-який обсяг продукції і продати її за будь-яку ціну;

г) при даній кривій попиту може вибирати комбінацію ціни і обсягу випуску, яка дає максимум прибутку.

5. У довготерміновому періоді рівновага на монопольному ринку означає, що товари продаються за цінами, які:

а) дорівнюють граничним витратам;

б) дорівнюють граничному доходу;

- в) перевищують граничні витрати;
- г) дорівнюють середнім витратам.

6. Монополістична конкуренція характеризується тим, що:

- а) фірми можуть абсолютно вільно входити на ринок і виходити з нього;
- б) на ринку діє невелика кількість фірм;
- в) фірми, що діють на цьому ринку, випускають диференційовану продукцію;
- г) фірми знаходяться у взаємозалежності між собою.

7. Якщо монополія в галузі замінюється на монополістичну конкуренцію, то від цього:

- а) виграють продавці;
- б) виграють покупці;
- в) ніхто не виграє;
- г) виграють і продавці і покупці.

8. Ринки досконалої і монополістичної конкуренції схожі тим, що:

- а) випускаються однорідні товари;
- б) ціна перевищує граничні витрати;
- в) відсутні бар'єри для вступу конкурентів у галузь;
- г) вірна відповідь відсутня.

9. Довготермінова рівновага на ринку монополістичної конкуренції означає, що:

- а) ринкові ціни дорівнюють мінімальним значенням довготермінових середніх витрат;
- б) ціни дорівнюють граничним витратам;
- в) фірми не отримують економічного прибутку;
- г) всі наявні виробничі потужності задіяні.

10. Попит на ресурси залежить від:

- а) ціни продукту, який вироблено за допомогою даного ресурсу;
- б) ціни ресурсів-замінників;
- в) ціни даного ресурсу;
- г) все перераховане вірно.